

v Slovencih tako dovršene cerkvene skladbe, kakor je omenjeno lepo delo g. Lavtizarja. In kako lahko je peti to enoglasno mašo! Zadostuje en sam le koliko toliko izurjen pevec, kateri zna lepo besede izgovarjati (kar je najimunitnejše in najpotrebnejše pri petju) in glas spreminjati gledé forte in piano, in skladba bode, ako jo organist lepo spremlja, na pobožne naredila jako dober utis. Da, ako jo organist lepo spremlja, pravim, kajti skladba zahteva že nekoliko izurjenega organista. Ob lepem orgljanju pa in ako glas več pevcev in pevka gladko poje, sedaj en pevec, sedaj celi zbor, kakor je g. skladatelj tekom skladbe označil, navaden poslušalec še spoznal ne bo, je-li petje enoglasno ali večglasno. Vse diha življenje in na nekaterih mestih vspe se celo g. skladatelj do sv. navdušenja! Zatorej kličem vsem organistom: Evo Vam skladbo! Kakor navlašč za deželo, a tudi po mestnih cerkvah se bode lepo in dostojno čula — seveda ob dobrem petju in lepem orgljanju. Za one pa, katerim manjka marljivosti sploh, kateri nočejo ali ne morejo se tonko se priučiti, kolikor zahteva ocenjena lepa skladba g. Lavtizarja, za one pa, celi vek znajb, 19. vek, nima skladbe, ne glasbe. — Zunanja oblika imenovane »Missa«, je nenavadno lepa, fina in okusna.

3. »Immaculata«. Latinska maša v čast Brezmadežnemu Spočetju zložil in založil Gotthard Rott, župnik v Stari cerkvi na Kranjskem. To se mora reči, slovenski župniki so pač marljivi! Le-ta okusno pri Milicu v Ljubljani natisnjen zvezek obsega poleg maše še gradual in ofertorij za praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije. Maša ustreza povsem zakonom glasbenim, liturgičnim zahtevam sv. cerkve in je jako lahka. Zložena je za čveteroglasni mešan zbor brez spremljevanja orgelj, kjer pevci in pevke še niso dobro izurjeni, tam se lahko tudi še spremljevanjem orgelj poje. Naj bi vendar tudi v naši lepi škofiji vsaj po mestih in trgih že začeli dostojne latinske maše, kakor to strogo sv. cerkev zahteva — peti! Za začetek bila bi omenjena maša kakor ustvarjena. Zatorej sezite po njej! Škoda, da ni g. skladatelj in založnik naznanil cene svoji skladbi! Cena morala bi biti pri vsakem tiskovnem delu naznanjena. L. H.

Gospodarske stvari.

Jajce v svetovnem prometu.

Pod tem naslovom nam podaje v »Südst. Post« neumorno delavni dr. Ip. jako umestnih opazk o vrednosti in razprodaji jajec in s tem posredno tudi o reji kokošij. Zgodi se sicer večkrat, da so kokoši gospodarju deveta briga in le gospodinji na ljubo jih redi pri hiši. Vsako pest žita, katerega jim vrže žena, sponaša mož in neredkokrat jih prav neusmiljeno razpodi, ako jih zasači kje na njivi »v škodi«. Jajce se mu namreč zdi malenkostna reč, ki ne zasluži posebnega pozora. A temu ni tako; to nam dokaže število jajec, ki se jih po svetu razproda.

V Berlinu se je prodalo l. 1888. lepo število jajec — 240 milijonov; v Parizu pa 288 milj. L. 1890. se je izvozilo iz naše države 606.000 mct. jajec, t. j. nad 1000 milijonov jajec. Iz Rusije so jih razposlali l. 1881. komaj 67 milj., a l. 1891. že 808 milijonov. V angleški državi se je nakupilo iz drugih držav l. 1891. za 40 milj. gld., t. j. 1275 milj. jajec in vrhu tega so imeli še 250 milj. domačih jajec — torej vseh skupaj okoli 1525 milj. — Ali se ne plača potemtakem vsako leto po sto in sto milijonov gold. za jajca? Na Galiskem,

na severnem Ogerskem in na Ruskem dobro izhajajo žage, ki režejo deske in deščice, v katerih se potem razpošiljajo jajca. Koliko ljudij pač živi le o kupčiji z jajci!

Za jajca se v Evropi speča na leto okoli 600—840 milj. gold. Ne zaslužijo torej kokoši, da se vsaj zanaprej bolj skrbno redijo? Toliko milijonov jajec se izvozi iz naše države, koliko se jih pač porabi še le doma! Ne sledi-li iz teh števil, da storijo prav oni gospodarji, ki skrbno redijo kokoši take vrste, ki pridno in vstrajno nesó? Da nadalje njih oskrbovanje tako uravnajo, da jim nanesejo kokoši kolikor mogoče veliko jajec? — V ta namen priporočuje g. dr. Ip. v prvi vrsti kokoši, ki imajo priimek »Houdan«, ki nanesejo na leto najmanj 120—150 jajec in že tudi po zimi nesti začnejo. Edino to bi na njih morebiti kdo grajal, da ne valijo rade. Za ta posel pa so domače, navadne kokoši, in one »Houdan« tem pridnejše nesó.

Žitne cene v Mariboru od 21. do 28. marcija.
Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 70 kr., rž 5 fl. ječmen 4 fl. 55 kr., oves 3 fl. 45 kr., turšica ali koruza 4 fl. 45 kr., proso 4 fl. 80 kr. in ajda 4 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 4. aprila na Vranskem in v Poličanah (za svinje). Dne 7. aprila v Vildonu, na Ptujski gori, v Podčetrtku in Šoštanju. Dne 8. aprila v Imenem (za svinje). Dne 9. aprila pri Novi cerkvi in na Bregu pri Ptuj (za svinje).

Dopisi.

Iz Ribnice. (Glas naših kmetov.) Minola je volilna nevihta, ali srd naših nasprotnikov še ni prenehal. Izraža se ta skoraj v vsaki številki »Mariborčanke«, pa tako ostudno, da je že mnogi glas od nasprotne stranke šel po Ribnici: Ta članek ni za javnost, temu kaže v smeti! Da bi pisun resnice popolno ne preziral, mesto čast. duhovnikov pa napadal celo stranko, govorili bi z njim moško besedo; tako pa ne maramo se z njim drugače pečati, kakor s sledečimi vrsticami: 1. Je naša katoliška zavest globoko užaljena s tem, da pisun zmeče vse blato svojega uma na naša ljubljena oč. gg. duhovnika. Priče smo vsi kmetjevolilci njunega delovanja in sploh obnašanja. Lahko torej trdimo, da sta storila le dolžnost svojo kot prava duhovika proti takšnim nasprotnikom! Poznali smo vas že kot nasprotnike prej, ali v takej luči, kakor vas slika pisun, še nikdár! Sram bodi vendar vas takšnega zagovornika! Vrhu tega se ta vtika še celó v cerkvene zadeve, bratovščine itd. To je glavno, kar pisuna pred našimi očmi znači, pa ljudstvo najbolj razburja. Kdor hoče v Ribnici to napadati, bodi prepričan, splošne graje in preziranja! 2. Ravno rogoviljenje vaše prej in po volitvi je krivo, da se ljudstvo izogiba vaših prodajalnic in krčm. Ni trebalo k temu agitacije gg. duhovnikov, kacih petkrat na volilnem bojišču so kmetje že sami lahko spoznali obraz in hišo nasprotnika. Da boče to trajalo dolgo, morda zmiraj, k temu dosti pripomore omenjeni pisun. Saj če smo v javnosti kmetje mu »Sippe« (sodrga), kdo mu hoče to nadlego še v hišo nositi! Torej kdor trpi na tej »suši«, naj spregleda, da vé, komu se zanjo zahvaliti! — 3. Tarna pisun kot nedolžno jagnje nad krivičnostjo naše komisije in stranke. Lahko si mislimo, predno on to nese v list, nesel bi ne drugo mesto, kjer bi si iskal pravico, ako bi se tega — upal! — Kjer ni resnice, ondi ni podlage! 4. Boli pisuna nekaj trpkih besed v naših

listih, katero pisanje natveza vse č. gg. duhovnikoma. Naj zaspi s prepričanjem, da vse to sta svojevoljno pisali dva kmeti, brez vsakega upliva od čast. duhovščine! Naznanjamo, da imamo še peres, samo da v blato jih nečemo namakati! Kadar torej pisuna kaj srbi, nad nas naj plane, pa ne na č. gg. duhovnika, boče že slišal, kar mu gre! 5. Zadnjič pa izražamo ves svoj stud nad lažmi, obrekovanjem, natočevanjem, katere kar mrgole v vsakem pisunovem stavku. Kot priče vsemu lahko izpovemo, da je vsega komaj deseti del resnica brez zavijanja, torej pisun dobro zasluži ime lažnik! Ako ni zadovoljen s tem, naj pokaže na svetlo svojo osebo, pa bode spoznal, kaj se pravi v naši Ribnici priljubljeno duhovščino napadati! Torej na dan, kdor je mož; jezik za zobe pa — »figamož!«

Od Sv. Jurija v Slov. gor. (Razno). V vinogradih se je skončala rez in račelo se je okopavanje trsa. To delo je tudi imenitno, zato ga je treba vestno upravljati. Če hočeš imeti dobro okopano trsje, ne jemlji (kakor je pri nas navada) po 10 do 20 kopačev na dan. Več jih je skupaj, slabše bo delo izvršeno. In po vrh ti bodo klafali in se smejali, ubogi trsek pa bo stokal in javkal pod njih nogami. Le poglej v vinograd svojega soseda, ki zvesto opravlja vsako delo, posebno škropitev, koliko mu obeta, trgategv jeseni, če ni v poletju kakšnih nezgod! — Pa se nekaj ne smem pozabiti, in to je narodnost; to je pač pri nas, skoro smem reči, deveta briga; sicer moram opomniti, da je tudi pri nas več odličnih narodnjakov, ki kakor cvetlice cvetijo med trnjem in prijeten duh dajo od sebe. Le nekoliko boječi so morebiti zaradi št.-lenarskih velikih Nemcev; nekoliko so se že tudi začeli ojačevati, kajti dobili smo v zadnjem času kažipoti in občinske table ob cestah slovensko-nemške. Samo žal, občinske tablice po hišah so, kolikor je meni znano, v čisto nemškem jeziku. — Kaj pa z bralnim društvom? Ne bojmo se težav, ki bi morebiti prišle pri ustanovitvi; kajti branje koristnih knjig in časopisov bi mnogo pripomoglo k zboljšanju naše moške mladine.

Iz Brežic. (Marsikaj). Vaš cenjeni list je nedavno objavil veselo novico, da se je zdanilo tudi že v najzadnjem kotu naše škofije. Omislila si je namreč edina in velika občina Zakot samoslovenski pečat. Žal, da znani naš tajnik še vedno rabi starega nemškega in da še vedno uraduje le nemški, proti volji našega vrliga župana. Kakor pa je vsake pesmi enkrat konec, tako bo tudi menda kmalu odklenkalo našemu tajniku, ki ima mastno plačo, a je občini le v škodo. Tajniške posle prav rad prevzame kdorkoli izmed brežiški Slovencev, občini pa ostane stotak v blagajni. Da naš tajnik občini le škoduje ali želi škodovati, jasno je že iz tega, da je zavlekel in zamolčal ukrep ali odlok gledé nemške šole v Brežicah. Le en dan poprej je zvedela občina Zakot, da je nemška šola v Brežicah dovoljena, in bi tako skoro zamudila čas ugovora ali priziva. Tako baje dela tudi sedaj, ko je priziv ugodno rešen ter občini zakriva dotični odlok. Sicer pa mu bodo naš vrlji župan in pa naši odločni občinski odborniki že posvetili. Prav gotovo bo zavzvonilo njegovemu tajništvu tudi pri okrajnem zastopu, naj le pride le-ta v slovenske roke, česar prav kmalu pričakujemo. — V nedeljo, dne 22. marcija je zborovalo zglasno društvo »Südmark«, ki ima namen, izpodrinuti slovenskega kmeta ž njegove rodne zemlje, mesto njega pa naseliti trde Nemce. Kmetje slovenski! Ko bi vi vedeli, kakšne namene imajo vaši brežiški nemški gospodje z vami, nikdar bi niti blizu ne šli njihovim prodajalnicam. Kaj ne, kako se vam sladkajo in prilizujejo, ko pridete v njihove prodajalnice, a za vašimi hrbti vam fige kažejo, češ, kako si neumen, slovenski kmet, ko mi sam po-

dajaš debelo gorjačo ali palico, s katero te naj tepem. Le eno vam povemo, kmetje slovenski, uvažujte staro geslo »Svoji k svojim«, kupujte le pri Slovencih! Na nekaj pa vas posebno opozorim: zvesto poglejte vselej na zavitek, če kupujete užigalice od Nemcev. Če boste opazili na zavitku besede: Südmark in nemške barve, vrzite jih prodajalcu v nos! Te užigalice so na korist društva »Südmark«, vsiljujejo pa jih vsakomur. — Batisti večer, ko so se v nemali naši Velikonemci za »Südmarko«, zabavali smo se brežiški Slovenci prav izborna v »Narodnem domu« pri gledaliških predstavah. Zaslužena pohvala, katero so želi naši vrlji igralci in igralko od blizu in daleč obilo zbranega odličnega občinstva, naj jih vnema tudi za nadaljne predstave. — Kakih 14 dnij je bivala tukaj, Bog ve od kod pritepena, nemška gledališka igralka, ki je s pomočjo skoraj izključno slovenskih otrok uprizorila nekaj otroških iger v korist svojega žepa! Igre so na večih mestih pohujšljive, s katoliškega stališča obsojene. Mesto jih je dovolilo, bajé uui namestništvo! Prašamo: Po kaki postavi je to dovoljeno, da se šolski otroci uporabijo kot gledališki igralci in to proti izrecni volji šesterih učiteljskih močij, izzemši slavnega rojaka iz Slovenskih gor, pragermana Ornika, ki je na vse kriplje stvar podpiral?! Slovenski stariši so se usmilili pritepenke, ker jih je jokaje in in kleče prosila otrok, drugače bi, kakor je sama rekla, morala v Savo! V Sevnici pa so ji vrata pokazali. — Slovenska stvar v Brežicah dobro prospeva, zlasti posojilnica, pevski in tamburaški zbor. Tu vas opomnimo, vrlji slovenski kmetje, da vložite svoje prihranjene novce le v »Posojilnico«, katera za pol procenta višje obrestuje, kakor nemška »hranilnica«. — Med Slovenci vlada ljubezen, mir in edinost. Le gledé jubilejskega zaklada izjavlja dopisnik teh vrstic sledeče: Nikdar se ne morem ogreti za ta zaklad, ki ima namen podpirati slovenske dijake, zlasti na visokih šolah v Gradcu. Zakaj ne? Ker le-ti dijaki prirejajo plesne veselice v svetem postnem času in večinoma odobravajo od sv. cerkve tako obsojeni dvoboj! In take dijake, ki zapovedi sv. cerkve tako očitno prezirajo, naj bi še kak veren kristijan podpiral? Nikdar!

Od Sv. Duha na Ostrem vrhu. (Pojasnilo). Gospod urednik! Kakor iz dveh mi došli pisem pozvamen, nekateri vaši častiti bralci mojega dopisa o »posojilnici« pri Sv. Duhu niso prav razumeli. Kriva je pač moja nejasna pisava in pa vedni vaš opomin »le kratko!« Dovolite mi tedaj na kratko še malo prostora o isti zadevi. Hotel sem namreč razglasiti moje srčno veselje, da sem dosegel svoj cilj (a ne kogar pikati): posestnikom osobito naše slovenske okolice ceni kredit doma po 5% (in ko bo malo narastel rezervni zaklad, po 4½%) s plačevanjem obresti potlej po pretečenih pol-letnih obrokih, izključivši men i c o (wechsel), ta kar nič ni za kmeta, nadalje nje rešiti hudega jarma, ki se njim je hotel naložiti od sosedne »forsuskase«. Svoboda nad vse! Rabil sem izraz »posojilnice«, ker drugega imel nisem; mar bi naj pisal »forsuskase«, da je »bolj jasno?« Obrnil sem se do deželnega odbora, ker brez njega pri tukajšnjih razmerah ne bi bil dosegel nikdar tega, ko bi se nasprotnikom posrečilo slavni odbor proti meni za-se pridobiti. A le nasprotno, slavni odbor je, ne gledé na narodnost uvaževal le stvar samo in le tako je bilo moči, da smo že dne 25. marcija imeli prvi uradni dan! Trditi, da so Raiffeisnove posojilne zadruge v rokah deželnega odbora, je nepremišljeno. Naše tukajšnje društvo je v naših, slovenskih rokah, edino v rokah zadružnikov, kakor povsod drugod. Deželni odbor le zahteva pravico, da sme njegov revizor bukve pregledati in na napake, če bi bile, opozoriti. Odbor da namreč

za začetek 250 gl. brez % in 2000 gl. po 3 %, pač tudi hoče vedeti, kaj se z denarjem godi. Ne iščimo tedaj tukaj sovražnika, ko ga ni. Nadalje je deželni odbor izposloval tem našim posojilnim zadrugam prostost vseh davkov, noben e. kr. glavar, noben e. kr. sodnik ali davkar, noben finančar nima pravice nas preiskovati, ker je deželni odbor državi nasproti vso odgovornost na se vzel. Kako bo pa jamčil, da se vse v redu vrši, če si ne pregleda! »Pomagajte vendar kmetom!« Klicali ste nedavno na vsa usta v uvodnem članku, a to ravno dela deželni odbor v strogo postavnem, po deželnem zboru mu določenem okvirju. Vsled tega delovanja je po nemškem Štarjarju že sedaj po dveh letih precejšnja vrsta Schulze-Delitzschevih kmečkih »foršusov« blizu propada, a še do sedaj se nikjer za to ni slišalo, da je dež. odbor sovražnik Nemcev. Toda »le kratko!« G. urednik! Vaš list zdi se mi najsvobodomiselniji na Slovenskem; dajte onim, ki v tej reči niso mojih mislij, tudi svobodno besedo, če tudi »na kratko« v vašem listu; trdovratnež nisem in se dam podučiti, vsekakor ne bode slovenski kmet na škodi, ako se prevažno »Raiffeisenovo vprašanje« javno razpravlja. Jasnost pojmov je treba, pa ne nasprotstva. F. S. Segula.

Iz Juršinec. (Vredno, da se posnema). Dne 1. nov. m. l. je došel v ptujsko e. kr. glavno davkarijo mlad posestnik s čisto nedolžnim namenom, plačati svojo vojno takso. Nevešč nemščine prosi uljudno, naj se mu vplačilo potrdi v slovenskem jeziku, in to s tem večjo pravico, ker je tudi na plačilni pōli bila izpolnjena slovenski tiskana stran. S to po vsem opravičeno prošnjo pa tako razkači davkarskega pristava g. Maksu Janda, da ga le-ta za kazen pusti poldrugo uro s plačno pōlo čakati, ter mu konečno, osorno zarenče: »Cifra je cifra, ali je potem nemški ali slovenski pisana«, omenjeno pobotnico vendarle v blaženi nemščini potrdi. Radi tega se žaljeni plačilec pismeno pritoži pri e. kr. namestništvu v Gradcu, vsled koje pritožbe dobi dne 29. jan. t. l. od e. kr. okr. glavarstva v Ptuj naslednjo rešitev: »Reševaje Vašo pri visokem e. kr. namestništvu v Gradcu položeno pritožbo z dne 1. grudna 1895 glede potrdila o plačani vojni taksi vrača se Vam vsled ukaza e. kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Štajersko z dne 18. I. 1896 štev. 22524 razsodek v vojni taksi z dne 25. maja 1895 štev. 12. z razločnim potrdilom o plačilu v slovenskem jeziku«. Opisaneu dogodku nimamo dostaviti ničesar razun srčne želje, naj bi se našlo še prav mnogo tako zavedno-srčnih narodnjakov na slovenskih tleh, ki v enakih slučajih brezustrašeno upajo terjati težko pridobljene pravice; potem bi ne bilo več toliko zdihovanja po nemških solah na kmetih, zato pa več narodnih uradnikov, zlasti po onih uradih, v koje ubogi kmetič z žuljevimi rokami, a z dobrim sreem nosi težko prisluzene novčiče svoje.

Iz Ljutomera. (Računi), katere izdajajo ob tem času hranilnice in posojilnice, nam kažejo, kake globoke ranje je pretečeno leto vrezalo našemu gospodarstvu. V našem okraju se je tekom preteklega leta pri ljutomerski hranilnici napravilo na novo za 38.000 gl. hipotekarnih dolgov in torej za 10.000 gl. več, kakor leta 1894. Če bode zadolževanje naših zemljišč tako raslo, potem ne bode dolgo, ko pride čas, da bode vsa nepremična last v rokah denarnih zavodov. Ta bodočnost pa bode tem žalostnejša tam, kjer so taki uplivni denarni zavodi, kakor pri nas, v nemških rokah in se dobiček rabi le v ponemčevalne namene. Kako poniževalno je za nas, da se je ustanovitev šulvereinske šole v Ljutomeru omogočila samo s pomočjo ljutomerske hranilnice, kamor so slovenski kmetje svoj denar nanosili. In naši nemški trgovci? Vsi so se omastili na slovenskem kmetu in vendar so vsi njegovi nasprotniki.

In to je v tako zavednih okrajih, kakor je naš, še vedno mogoče! O naših sosedih v Gornji Radgoni ne govorimo. Veselo je čisto, da tamošnja posojilnica izvrstno napreduje in bode kmalu ljutomersko prekosila. Toda zavednost in značajnost tamošnjega ljudstva se je pri letošnjih volitvah v tako žalostni podobi pokazala, da po praviči sklepamo z iskreno velikonočno željo: Bog daj nam skoro gospodarskega ustajenja narodnega ponosa in zavednosti!

Od Sv. Barbare pri Vurbergu. (V spomin vrlemu možu). Hvaliti pridne može po njihovi smrti in jih izgledu posnemati, je naša dolžnost, da ostanejo v našem spominu. Tak mož, ki si zasluži nekatere vrstice, ki mi jih hvaležnost narekuje, je bil g. Anton Pehan, kmet v Žikarcih. Mislil sem, da bode katero zmogljivejšo pero naznanilo tega občespostovanega moža smrt. Umrl je dne 13. sušca po dolgomučni bolezni, večkrat spreviden sv. zakramenti za umirajoče. S tem možem je cerkev izgubila zvestega ključarja, družba sv. Mohorja nekdanjega uda, »Slov. Gosp.« zvestega naročnika. Bil je veren katoličan, skrben gospodar, slovenski rodoljub stare korenine, kateri se ni sramoval svojega maternega jezika. Koliko so ga spoštovali, si se lahko prepričal, na dan njegovega pogreba; obilna množica mu je bila prišla izkazat zadnjo čast. Svetila mu večna luč!

Iz Marenberga. (Najnovejša prenapetost). Da smo pri zadnjih volitvah v okrajni zastop propali, kriva je malomarnost nekaterih Slovencev: a trdno se nadejamo, da bode pri prihodnjih volitvah drugače. — V našem trgu smo doživeli nekaj, kar je iznenadilo in vznemirilo verno ljudstvo na daleč okrog. Nekdo prê je prestopil iz naše sv. katoliške cerkve k luteranski veri in to iz velikonemske prenapetosti. Mi to jako obžalujemo, a preverjeni smo, da tega zla drugi ne bodo posnemali. Od našega vernega ljudstva pa pričakujemo, da se bode še trdneje svoje sv. vere oklenilo, jo vedno višje cenilo, ter se po njenem vodilu ravnalo. Ob enem pa naj ne pozabi slovenski kmet, da je star pregovor »Svoji k svojim!« Naj se torej, kedar mu je treba kaj kupovati, ne le samo do Slovenca obrne, temuč tudi pred vsem do katoličana. Tako ravnajo vsi narodi, kojim vera in narod nista prazni imeni. —vi—

Iz Vitanja. (Pokojnina za udove; občinske volitve; »Posojilnica«; dr. Lueger). 5000 fl., to je pet tisoč ali še bolj po domače: pet tavžent gold. letne pokojnine imajo dobivati po novem postavnem načrtu udove najvišjih državnih uradnikov; udove uradnikov II. vrste po 4000 gold., udove onih III. vrste pa po 3000 gold. itd. Neki državni poslanec (dr. Menger) je sicer predlagal, naj velja namesto 5000 gld. 3000 gld., namesto 4000 gld. 2600 gld., namesto 3000 gld. 2200 gld. — toda ostal je v manjšini. Dobivale bodo torej na dan blizu 14 gld., oziroma po 11 gld. in po 8 gld. S tem se bo že dalo živeti. Pa saj imamo zlatih novcev, kakor listja in trave! Mislim, da izmed kmečkih poslancev ne bo nobeden mogel glasovati za takšno potrato denarjev, ko si vendar mnogoteri kmetič kupi komaj soli. — Nedavno so se vršile občinske volitve v bližnji soseski Ljubnica-Stenice. Zanimiva je bila pri teh volitvah okoliščina, da izmed 9 poprejšnjih odbornikov (toliko se jih voli) sta v novi odbor izvoljena samô dva, namreč poprejšnji g. župan in pa vitanjski č. g. župnik; 7 drugih starih odbornikov ni našlo več milosti pri strogih volilcih. Novi župan je Jožef Ovčar, p. d. Černej; I. svetovalec Jakob Počivalnik, p. d. Zgornji Makovšek; II. svetovalec Martin Merzdovnik, p. d. Spodnji Makovšek. Kakor pod starim odborom, se uraduje tudi zdaj v tej občini izključljivo samo-le v slovenskem je-

ziku. — Posojilnica v Vitanju je imela pretečeno leto vsega prometa za 173.436 gl. 56 kr. Hranilnih vlog je bilo 56.389 gl. 97 kr., vzdignilo se je hranilnih vlog 34.202 gl. 93 kr., posodilo se je 35.582 gl. 10 kr., vrnilo se je posojil 9240 gl. 35 kr. — O dr. Luegerju se tudi pri nas mnogo govori. Prav srčno nas je razveselil njegov govor, ki ga je nedavno imel pred 6000 mož v Gradcu. Čeravno je on Dunajčan, torej meščan in je govoril pred Gradčani, torej pred samimi meščani, je vendar obširno popisoval krivice, ki se kmetom godijo in zahteval, da se mora kmetu pomagati. Veselilo nas je tudi, da je tako odločno poudarjal krščanstvo, ki mora biti podlaga vsemu življenju. Neki dunajski židovski agent se je pa tukaj grozil: »Naj le delajo kristjani še dalje tako z nami; vsi judi bomo odšli iz Dunaja v Pešto«. Kdo se bo neki jokal za njimi? Ko bi le res tudi odšli; pa kaj, da ne bodo.

Iz Rečice pri Mozirju. (Tužno gledamo v prinošnjost.) Podpora državi, mozeg človeške družbe, kmečki suhi nira. Ne mislamo, da so to le prazne besede, ne, resnica je očita. Kmet, ki je vesela leta preživel v domači hiši, mora si iskati kruha po svetu. Ne vprašajmo po uzrokih, saj jih vedó poklicani može, znamo jih tudi mi. Le žalostno je, da država, mati državljanov, ne sliši vpitja svojih najboljših otrok. Od leta na leto odmeva z Dunaja le eden glas: Povišanje davkov, kmet plačaj! A kako, ako nima? Divna naša Savinjska dolina je slovela od nekedaj kot premožna, bogata. Ako se popelješ po krasni dolini in vidiš mogočne pristave, prijazne hiše, misli si bodeš: Tu je še premožni kmet doma. A varaš se; skoraj vsakdo ti bo otožno odgovoril: Bili so srečni časi, a sedaj jih več ni; davek vedno večji, les iz naših planin zginja in kar ga še imamo, nima cene. Torej s trebuhom za kruhom v Ameriko! — In zares, čez 40 jih je v kratkem času našo bližino zapustilo ter se napotilo v Ameriko iskat kruha in sreče. Kaj bo, ako nam Bog boljših časov ne pošlje? Bodimo odkritosrčni, ter recimo, da bili smo krivi našega težkega bremena nekoliko tudi mi; a trditi smemo, da nam ravno država vsak dan bridkejši jarem naklada. Evo dokaza! Kdo nas sili zidati nove šolske palače? Ne država? Kdo nam naklada nepotrebne komisije? Ne država? — Ni-li državnim služabnikom znano, da je n. pr. zaslišanje prisége novih občinskih svetovalcev brezplačno? In vendar naj je uboge občine plačajo, kar se ravno sedaj od nas zahteva! Zalo glejte in čujte! Slovenski kmet je res večkrat »božji volek«, a pravica mu je draga nad vse.

Od Planine. (Razne novice.) Kje je ta Planina? Planin je na Štajarskem in tudi drugod veliko; ali na Štajarskem je tudi mali trg, ki ima ime Planina, kar pa poštni uradniki nočejo verjeti. Ti hočejo imeti le Montpreis. Ako kdo kako pismo piše na Planino in pristavi: na Štajarskem, ne pomaga nič; pismo mora na Planino na Kranjskem, in tam še le vedo, da je tudi na Štajarskem neka Planina, in tam zapišejo z debelimi črkami Montpreis, in zdaj še le pride črez eden teden pismo na štajarsko Planino. Pa naj si bode! Ako bi ne bilo planinskih krajev, vasij in okolic, bi tudi trg Montpreis ne mogel obstati. — Na teh planinskih višavah je navadno mrzel veter, in tako se tudi ljudje ne morejo prav ogreti za slovensko narodno stvar. V planinskem trgu je bila od prvih desetletij tega stoletja šola za celi veliki planinski obseg. Pa ta šola je bila nemška. V drugi polovici tega stoletja se je pripravila šola tudi v Št. Vidu tik planinskega trga. Ta šola je bila od začetka le enorazredna, pa je popolnem zadostovala. Ali prišli so gospodje, in ti so delali na to, da bi se šola razširila v trirazredno, in to se je vkljubo vsem odporom občin tudi zgodilo. Ako bi bil eden razred in

poldnevni pouk, lahko bi bilo obiskovanje boljše, pa tudi uspeh ne slabši. To so občine poudarjale in tudi višjo šolsko gosposko tako prosile. Ali zastoj. Zdaj pa se kaže, da za tri razrede ni otrok; sam šolski nadzornik je to spoznal. Zato je tretja učiteljska moč večkrat na razpolago. Lani je šla ena v Buče nadomestovat, letos bi morala iti druga na Prevorje, ko bi ne prišla bolezen. Govori se, da se je za trirazredno šolo samo zato tako delovalo, da bi se nemščini več prostora dalo. — Tudi uradovanje v planinskih občinah ne priča povsod, da bi tu živeli vneti Slovenci. V planinskem trgu je občini na čelu mož, ki se brati s celjsko »Vahterco«, torej se že vé, kako je tam uradovanje. Kmečke občine imajo za župane može, ki bi tudi znali slovenski uradovati, n. pr. Planinska ves, Loke, pa iz nekake prijaznosti do višjih uradov, ki samo nemške dopise dopošiljajo, se jim tukaj tudi navadno le nemški odgovorja. Tudi občina Golobinjak je se premalo slovenska. Občina Presečna se je precej popriela poslovanja v slovenskem jeziku. Občina Št. Vid ima sedaj uradni jezik slovenski. Slednjič bi svetovali tudi župnemu uradu Št. Vid na Planini, ki uraduje tudi slovenski, da bi si kupil še slovenski pečat.

Od Sv. Roka pri Smarjah. (Kako srečni) smo tu, imeti h krati dve božje poti, kateri sta od nekdanj od vseh stranij slovensko ljudstvo na-se vlekl. Vedno so nam najlepši dnevi, ko dohajajo v obilnem številu celo iz Ogerskega pobožni romarji častit Devico Marijo-Jezersko, kakor pravijo, in priporočevati se priprošnji sv. Roka, katerega cerkev daleč slovi. A sedaj nam nekake srce teži! Dolgo smo prevdarjali, bi-li jo povedali ali ne. Odločili smo se, da objavimo težavo svojo in mnogih drugih v našem trgu in okolici. Volili so župana, sicer Slovenca, kateri je pa svoje dni civilni zakon sklenil. To je, kar nas boli in bode. In vendar kako lahko bi bilo to reč urediti po cerkvenih zakonih, kateri so in morajo vedno sveti biti slovenskemu ljudstvu!

Pusčavnik.

Iz Borec pri Sv. Križu na Murskem polju. (Počasna deželna vlada.) Imeli smo volitev v občinski odbor v začetku prosinca preteklega leta. Ko so se pa nekateri iz odbora odpadli volilci pritožili pri c. kr. glavarstvu ljutomerskem, da niso zadovoljni z volitvijo, je glavarstvo odposlalo vse volilne akte v Gradec c. kr. namestniji v pretres ali razsodbo. Minolo je leto, dva meseca še več, pa še aktov ni nazaj, kaj delajo z njimi? Mogoče, da je nosijo od hrama do hrama, da je brijejo, skubijo; mi pa čakamo in upamo, da enkrat že vsa reč iz Gradca prikobaca.

~ Iz Celja. (Razno.) Dosedaj so se Slovenci cepili ter zahajali v različne gostilnice, vsak po svojem okusu. Med uzroki se je navajal vedno tudi ta, da nimamo domačega hôtela, kjer bi bili varni, da nas ne izzivajo nasprotniki. Tako se nam je namreč godilo »pri nadvojvodi Ivanu«, »pri volu«, v kavarnah »Merkur«, »Hausbaum« in še marsikje. Izgovarjali pa smo se vedno, da ni mogoče opustiti popolnoma teh gostilnic, ker nimamo svojega hôtela. Sedaj ga pa imamo. Gosp. Simonišek je dosedaj skrbel za postrežbo, da smo bili zadovoljni povsod, kjer je on imel gostilnico. K »Blazelju« smo radi zahajali in gotovo bo sedaj, ko je prevzel hôtél »Krone«, ravno tako skrbno postregel gostom. Slovenci pa njega podpirajmo, namestu nasprotnikov! Tukaj naj bode naše shajališče z brati iz tujine! — Dne 19. aprila namerava »Sokol« prirediti tukaj tamburaški koncert, koncem meseca maja pa pevsko društvo. — »Deutsche Wacht« hoče odvzeti slavo Slovincem, katero so si pridobili oni teden na Dunaju, ko je pelo blizo 200 članov »Glasbene Matice« pred najtanjšimi glasbenimi ušesi imenitnih Dunajčanov. Glejte

si no! Svetovno nemško mesto ne more preslaviti vrlih grl in umetnosti Ljubljancev, to časnikarsko revše pa hoče prepričati svet, da se koncert ni vsponesl dobro! Cesarska žlanta hvali slovenske pevce; »D. W.« pa jih graja! Kdo bi se ne smejal? Posebno se »gifla« ta listič, ker je častni celjski občan Chlumecki pošteno priznal zaslužen pohvalo pevcem. Torej, ako ne more Nemeč lagati, ampak hvali, kar se mora hvaliti, v očeh »Wachtarce« gre na roko slovenskim agitacijam! Ali se v Celju tako goji pravni čut? Kaj naj pričakujemo, ako bi »vahterčin« nazorov bil tudi kak jurist, ali celo sodnik? Gorje potem pravici!

Od Sv. Križa na Murskem polju. (Gasilnega društva) na Murskem polju je bilo že nekaj treba; zato se je tudi pred nekajimi leti ustanovilo. A spraviti je bilo boljše brizglje, spravišča, orodja i. dr. in to vse ni zastoj. To društvo je hvalevredno že pokazalo večkrat pri nesrečnih požarih svojo si prosto naloženo dolžnost. Ker še pa omenjenih priprav dosedaj ni bilo nikakor mogoče poravnati, obrne se društvo do sosedov p. n. Ljutomerčanov s prošnjo za podporo. G. načelnik A. Štibler in denarničar g. J. Rožman sta nabrala tukaj 30 gld. 50 kr., na enak način tudi v Križevcih 9 gold. 50 kr., skupaj torej 40 gold., za kar se darežljivim p. n. Ljutomerčanom in Križevčanom v imenu društva izreka prisrčna zahvala!

Iz Vojnika. (Drobiž.) Cerkev bodemo stavili letos. Potrebni prostor se že pripravlja; podira se prejšnja šola in drugo, kmalu pride vrsta na staro cerkev. Opeke je že čez pol milijona tu, kamenja in apna in peska tudi veliko; les pa se še vedno pridno dovaža; darujejo ga ne samo župljani, nego tudi sosedje, posebno Drameljčanje; voznje se opravljajo iz dobre volje. Veselo je gledati tako navdušenje za slavo božjo! — Vojnik se je povspel zadnja leta precej visoko. Ustanovila se je podružnica sv. Cirila in Metoda, potem »Edinost« (bralno društvo), potem ženska podružnica, lani tamburaški zbor in letos pevski zbor. — O cerkvenih družbah in bratovščinah, katere so pri nas od nekaj v jakem cvetu, poročam vam prihodnjič posebej; izplača se, saj je izmed 4200 duš naše župnije le malo, da bi ne bil v eni ali drugi, v živem rožnem vencu pa jih je zapisano okoli polovica vseh župljanov. — V našo nemško šolo hodi okoli 60 otrok hlač trgat; večinoma slovenski, iz 5 občin skupej nabasani. Ali bodo osem let čepeli v edinem razredu ter poslušali travo rasti, ker poduka itak ne razumejo?!

Quidam.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so »Glasbeni Matici« darovali 400 gld. — Gosposka zbornica je v soboto vsprejela državni proračun in nekaj manjših predlogov. — Volitev dunajskega župana ne bode dne 8. aprila, ampak kacih 10 dnij pozneje. — Na nekem shodu so nemški zagrizenci sponašali dr. Luegerju, da se brati z duhovniki. Lueger pa je slovesno zagovarjal svojo katoliško vero, papeža in duhovnike.

Češko. Državni poslanec Eim namerava odložiti svoj mandat. — V nedeljo so izjavili na volilnih shodih državni poslanci dr. Kaizl, Brzesnowsky in Blažek, da bodo Mladočehi glasovali tudi pri tretjem branju zoper Badenijevo volilno preosnova. Ako se to zgodi, tedaj bode pokopana ta preosnova.

Stajarsko. Oni dan je v Lipnici imelo shod nemško-antisemitsko ljudsko društvo iz Gradca. — Nemškonacionalna časnika »Grazer Tagblatt« in »Extra-

blatt« imata sušico. Drugače pa tudi ni mogoče; kajti samo nemštvo nikogar ne redi.

Koroško. Deželni odbor je razpisal službo pregledovalca občinskih blagajnic; zahteva se znanje slov. jezika »vsaj v besedi«. Pač premalo! — Učiteljem so plačo nekoliko zvišali. — Na velikonočni torek priredi nemško katol. politično društvo v Celovcu škod, na katerem bosta govorila A. Trabert in J. Gratl z Dunaja.

Kranjsko. V nedeljo so sklicali ljubljanski socialisti shod; toda katol. delavcev je prišlo mnogo več. Vsled tega je katol. delavec bil predsednikom izvoljen, ki je shod takoj zaključil. — Barjanom pri Ljubljani je deželni odbor daroval 2000 gld. — »Glasbena Matica« po Veliki noči priredi ravno tak koncert, kakoršen je bil prvi koncert na Dunaju.

Primorsko. V Gorici se razdeli šolsko nadzorstvo za ljudske šole. Slov. šole bo nadzoroval odslej okoliški nadzornik. — Rumunski kralj in kraljica prideta v Opatijo. — V Pazinu se ustanovi sokolsko društvo, ki bode gotovo hudo v oči bodlo istrske Lahone.

Hrvaško. Ta mesec se spet snide sabor, da zopet menda 100 tisoč »šenka« za budapeštansko razstavo. — Koliko Hrvatje marajo za Madjare, pokazali so vsakokrat Zagrebčani, kadar so se dijaki vračali iz belovarske ječe. — Ban Hedervary ima bojda neozdravljivo bolezen in pojde v kratkem v pokoj. Bog ga nes!

Ogersko. Delegacije se v Budapešti snidejo še pred binkoštnimi prazniki. — Karol Pulszky, ki je državo ogoljufal za pol milijona gld. je nedolžen. Kaj se hoče? Madjarski liberalci še bi radi levega razbojnika v nebesa spravili!

Vnanje države.

Rim. Novo italijansko ministerstvo je sv. očetu prijaznejše od Crispijevega; kajti takoj je priznalo osem laških skofov, ki so čez leto dnij morali na to čakati.

Italijansko. Nemški cesar Viljem in kralj Umberto se te dni snideta v Benetkah. — Vsi spisi o vojaških zadevah v Makali in o bitki pri Adui so se v Rimu izgubili. Gotovo jih je uničilo Crispijevo ministerstvo.

Francosko. Ker je ministerski predsednik Bourgeois prevzel opravke vnanjega ministerstva, imenovan je ministrom notranjih del Sarrieu. — Vlada je ukazala, naj se brž pripravijo tri vojne ladje. Jadrale bodo bržčas proti Egiptu. — Meseca maja bodo okrajne in občinske volitve. Sedanja radikalna vlada se nadeja velike zmage.

Rusko. Vlada zahteva od Turčije svobodni prehod za vojne ladje skozi morsko ožino Dardanele pri Carigradu. Dozdaj ni nobena ruska vojna ladja smela iz iz Črnega morja. Turška vlada se temu bržkone ne bode upirala; tudi Anglija ne, ki ima sedaj dovolj opraviti v Egiptu.

Turško. Turek se sila jezi, de še angleški vojaki vedno ostanejo v Egiptu, tudi Francozu to ni po volji. Turška vlada je vprašala egiptskega podkralja, zakaj grejo njegovi in angleški vojaki v Dongolo. Podkralj je odgovoril da zato, da zopet Sudan za Egipt pridobijo.

Afrika. Italijanski general Baldissera zahteva, da morajo vsak teden iz Neapolja pitno vodo na barkah dovažati v Masavo. Tudi mu je te dni italijanska vlada zopet poslala dva bataljona vojakov. — General Baratieri, ki še vedno biva v Masavi, je bojda grd pijanec in surovež; torej ni čuda, da so bili Italijani pri Adui tako tepeni.

Amerika. Na Kubi še vedno vihra ustaja. Dozdaj so ustaši napravili škode za 34 milijonov dolarjev. Kjer so so te dni s španskimi vojaki poprijeli, so zmagali